

Tuonna 1917. Lokakuun
16 päivänä kokoontuivat
Suomen Eduskunnan Tank-
kivattuusmiehet puheenjoh-
taja Herrä Gylling, Papaa-
herra Palmén, Herrat Mä-

ki, Huotari ja Huttunen
sekä varamies Herrra
Hallsten.

18

Puheenjohtaja lausui, että vii-
me aikoina havaittu Suomen rahan
arvon aleneminen Ruotsissa, joka
on suhteellisesti paljon suurempi
kuin muitten valuuttojen ja johon
syyksi voitane olettaa ainakin o-
saksi suuresti kasvanut Suomen
Pankin setelinanto, on antanut pu-
hujalle aiheita Pankkivaltuusmies-
ten harkittavaksi jättää kysymyk-
sen, eikö voisi olla syytä kääntyä
muutamien ulkomaisten ja ehkä
myös kotimaistenkin asiantuntijain
puoleen saadakseen heiltä lausun-
toa, ja oli puheenjohtajan mielestä
sillä tarkoituksessa käytettävä sitä
tilaisuutta, jonka tarjoisi Johtokun-
nan puheenjohtaja von Collanin
näinä päivinä aikoma matkustus
Ruotsiin, siellä hankkiakseen tieto-
ja Suomen valuutan alenemisen syis-
tä, sekä Herrra von Collan valtuutetta.

va kääntymään esimerkiksi Profes-
sorien Casselin ja Davidssonin ja
Ruotsin valtiopankin entisen pää-
johtajan ^{Kapteen} Langenskjöldin puoleen
pyynnöllä että he antaisivat lausun-
tonsa muutamain asian tilasta ai-
heutuvain kysymyksiin, jotka pu-
huya ehdotuksen muodossa esitti seu-
raavasti:

Missä määrin on setelimäärän
lisäys todellisen cirkulatsioonin tar-
peiden vaatima ja missä määrin on
setelinrunsauden katsottava vaikutta-
neen hintatasoon, sekä mikä vaiku-
tus on sillä ollut valuutta kurssi-
hin;

olisiko ja millä keinoilla setelien
määrän kasvua mahdollinen estää;
olisiko tarkoituksenmukaista ja
mahdollista suunnitella sellaisia toi-
menpiteitä, joiden kautta setelimää-
rää huomattavasti vähennettäisiin,
mikä olisi tällaisen toimenpiteen
taloudellinen vaikutus ja millä kei-
noilla olisi se aikaan saatarissa;
mitä muita ehdotuksia ja toimen-

pitäitä Suomen rahalaitoksen vastaisen järjestelyn kannatta olisi pidettävä suotavana.

Vapaaherra Palmén ei sanonut olevansa valmis nyt lausumaan mielipidettensä puheenjohtajan ehdotuksesta ja katsoi että asiasta olisi ensin neuvoteltava johtokunnan kanssa.

Herrat Huotari, Mäki ja Hallstén yhtyivät Vapaaherra Palménin lausuntoon.

Tämän johdosta lykättiin asian enempi käsittely huomispäivänä pidettävään kokoukseen, johon johtokunta oli kutsuttava yhteisneuvotteluun Pankkivaltuusmiesten kanssa.

2. §

Puheenjohtaja ehdotti Pankkivaltuusmiesten harkittavaksi, eikä olisi syytä, uhkaavan sotavaaran johdosta, siirtää Pankin varoja turvallisempaan paikkaan ja osaksi ehkä yksityispankkien tilihin. Pankkivaltuusmiehet katsoivat

että tästäkin asiasta oli neuvoteltava johtokunnan kanssa, jonka tähden asia lykättiin huomispäivänä pidettävään kokoukseen.

3. §

Puheenjohtaja luki johtokunnalle saapuneen pankkiiri Otto Lucaanderin kirjeen 5 päivästä Lokakuuta 1917 sekä sitä seuranneen Kristianian kaupungissa ilmestyvässä norjalaisessa sanomalehdessä "Aftenposten" olleen uutisen, joka tähän jäljennettynä, kuuluu kuin seuraa:

"Store bedrageri i Finlands bank.
Et tab paa flere hundrede millioner mark.

Speciattelegram til "Aftenposten."

Stockholm, 4. de oktober.

Det finske socialdemokratiske blad "Kansan Tahto" meddeler, at man er kommet underveir med vældige bedrageri i Finlands bank. Bedragerierne er kommet for dagen, efterat der under revolutionen blev valgt en socialdemokrat til bankfuldmægtig. Bankens tab anslæes till flere hundrede millioner.

Senere telegraferes, at aarsagen til de store tab maa søges i den omstændighed, at rubelkursen med hensigt har været holdt for høi. Man har derfor nu været nødt til at afskrive 4 millioner mark for 1914, 35 millioner for 1915 og 16 millioner for 1916.

Efter dette sidder banken inde med papirrubler til en værdi af 265 millioner mark, indkjøbt efter en saa høi kurs, at tabet udgjør 130 millioner mark.

Desuden har banken fortrakt den russiske stat med et laan paa 400 millioner mark - et laan, som det er meget tvilsomt, om banken nogensinde faar tilbagebetalt."

Jä ehdotti puheenjohtaja että sekä "Aftenpostenille" että muille ulkomaisille sanomalehdille, jotka ovat sanotun uutisen julkaissut, lähetettäisiin näihin lehtiin otettavaksi näin kuuluva oikaisu, joka olisi Pankkivaltuusmiesten puolesta tehtävä ja Valtuusmiesten puheen-

johtajan allekirjoitettava:

Till Hufvudredaktören för
Aftenposten, Kristiania.

Uti N: 504 af Eder ärade tidning
är införd en notis under rubrik "Sto-
re bedrägerier i Finlands bank",
hvare meddelas om upptäckter af
stora bedrägerier i Finlands Bank.
Emedan denna notis innehåller o-
riktiga och för banken skadliga
uppgifter, får jag anhålla om plats
i Edert värda blad för följande be-
rättigande.

Det äger visserligen sin riktig-
het, att Finlands Bank under nu
pågående krig åsamkats stora fö-
luster däriigenom att banken under
tiden före ryska revolutionen varit
tvungen att emot relativt hög tvångs-
kurs invävla ryskt mynt till mycket
betydande belopp. Men under de tre
sista åren har banken, hufvudsakli-
gen mot sina ärliga vinstmedel, af-
skrifvit häraf uppkomna kursförlus-
ter för omkring 60 miljoner mark. För
närvarande äger banken å rubel ly-

dande fordringar hos ryska banker för omkring 270 miljoner finska mark, och sannolikt är att banken härigenom fortsättningsvis åsamkas kursförluster, ehuru det ej ännu är möjligt att fixera deras belopp. Likaledes har banken under kriget blifvit tvungen att åt ryska regeringen utgifva i finisk valuta betalbara lån, och har banken för närvarande i sin portfölj af ryska regeringen utfärdade å kort tid ställda låneförbindelser för något mer än 300 miljoner finska mark. Men Finlands regering har dock, på framställning af landtdagens bankfullmäktige, i proposition till Finlands landtdag föreslagit, att finska statsverket af Finlands Bank skulle utlösa af dessa ryska låneförbindelser ett belopp af 200 miljoner mark. Landtdagens statsutskott har äfven förordat propositionen, ehuru landtdagsbeslut ej ännu kunnat komma till stånd, till följd af landtdagen under sistförflidne augusti månad försiggångna upplösning.

Emedan af orsaker, som ofvan
 beröfts, hos banken anhopats rysk
 valuta och ryska statsverkets låne-
 förbindelser till stora belopp, har äf-
 ven bankens utelöpande sedelstock
 starkt ökats. Men de flesta länder
 har ju centralbankernas sedelutgif-
 ning, under kriget företett en stark
 ökning. Finlands Banks utelöpan-
 de sedlar täckas äfven, förutom af
 nyssnämnda ryska värdepapper
 och fordringar hos banker i Ryssland,
 af bankens guldföräd och bankens
 öfriga fordringar i utlandet, uppgä-
 ende till cirka 300 miljoner finska
 mark. I detta sammanhang bör äf-
 ven tagas i betraktande att Finlands
 Banks grundfond, reserver och odis-
 ponerade vinströmedel uppgå till 114
 miljoner mark samt att Finlands
 Bank står under Finlands landt-
 dags kontroll, hvilken i landtda-
 gens vägnar handhafves af landt-
 dagens bankfullmäktige.

Uppgiften i den af Eder pub-
 licerade notisen därom att bankens

förvaltning, bedrägerier skulle upptäckts, är fullständigt grundos.

Helsingfors, den 16 oktober 1917.

Å Finlands landtdags fullmäktiges
för Finlands Bank vägnar.

Bankfullmäktiges ordförande."

Förman johdosta lausui Tapaa-
herra Palmén seuraavaa:

"En voi tässä tilaisuudessa olla toteamatta sitä teeskentelemistä joka ensin kaikkien mailman ääriin toittottaa perättömiä moitteita Suomen Bankin hallintoa vastaan, kehuskellen samassa omista olemattomista ansioista, sekä sitten, kun kaikki ulkomaittakin vastaa ja kansamme ja sen rahan arvo siitä kärsivät vahinkoa, tahtoo esiintyä viattomana kuin karitsa.

Venäjän valtion ylivoima Suomea kohti oli vielä vuoden alussa siksi musertava, ettei meistä kukaan kyennyt kokonaan sorron seurauksia tojumaan, eikä luulisi totuutta rakastavan kansalaisen, millä

kannalla hän onkaan valtiollisissa
 kysymyksissä, ilkeävän kieltää tun-
 nustustaan nullo tuloksilla, joita
 mitä tuskastuttavimmassa oloissa
 saavutettiin. Niihin sopii lukea sen-
 ken, ettei Suomen Pankki, vaikka
 uhka hyllä oli lähellä, joutunut
 vieraihin käsiin, samoin myös, että
 pankin tappiot saatiin pysymään
 sen ajan olojen myöntämässä rajois-
 sa. Täytyy lisätä, että asema edel-
 lisen hallinnon puolesta avonaises-
 ti ja peittelemättä esitettiin sekä
 kertomuksissa että asiakirjoissa.
 En tiedä mainita vähintäkään koh-
 taa, joka olisi jäänyt viime valtio-
 päivillä valittujen uusien miesten
 paljastettavaksi; asianomaisten sii-
 nä kohden itselleen sytyttämä kii-
 tospuitsutus ei voi olla herättämät-
 tä asiantuntijan hymyä. Pankin
 edellistä asemaa verrattaessa siihen,
 joka uuden suunnan voitolle pääs-
 tyä on syntynyt, huomaakin että
 tilamme on huikastei huonontunut.
 Pitä ei tietysti voi edelläkäynyttä

hallintoa syyttää, enkä toiselta puolen laske noita yhä kasvavia tappioita uudenkaan suunnansyök-
si; Euroopan kaikkien maiden nykyisen kokemus osoittaa, että vastoin odotuksia suunnattoman pitkäksi käynyt maailmansota vastustamattomasti on vetänyt kaikki kansat pyörteeseensä. Pelvimmin tämä käy näkyvin äskön niin mah-
taravassa keisarikunnassa, jonka vaikutus meidän vähäisen maamme oloihin edelleen on yhtä runsas vaihteinen kuin turmiollinen. — ehkä turmiollisempi kuin koskaan, sitten kun kaikki täällä uhkaa jäädä voitonhimoisten soturihuli-
gaanien mielivallasta riippuvaksi.

Mutta tästä kaikesta tietämättöminä rikkivisaat suupallit mitä rohkeimmin soikevat eriaikaiset tulokset toisinsa, tarvittaessa kieltämällä omaa toimintaansa sekä unohtamalla ilmeisimpiäkin tosiasioita. Varsinkin äskön päätty-

nessä vaalitaistelussa he puolue-
 tarkoitustensa edistämiseksi ovat
 käyneet taisteluun muun muassa
 panettelemalla Suomen Pankin hal-
 lintoa ottamatta laisinkaan huomioon
 mitä tuloksia tästä häväistysten tul-
 vasta ennen tai myöhemmin oli koi-
 tuva. Suomen Pankin valtuusmiesten
 nykyinen puheenjohtaja, joka samoin
 kuin me muut on velvollinen pankin
 parasta valvomaan, on tässä sissiso-
 dassa käynyt muiden edellä käyttäen
 hyväkseen sitä vaikutusta, joka voi
 seurata johtajan asemasta sekä val-
 tuustossa että eduskunnan valtiova-
 rainvaliokunnassa.

Luonnollisesti en ole voinut käy-
 dä kuuntelemassa herra Gyllingin
 vaalipuheita, enkä vielä ole saanut
 tänne kappatta sitä Kansan tahto
 nimisen sosialistilehden numeroa,
 mihin ulkomaille lähetetty sähkösa-
 noma viittaa; samaan suuntaan
 menevä tiedonanto on Turun läänin
 eteläisessä pörissä tullut levitetyk-
 si erityisenä vaalivaltina. On joka

tapauksessa ilmeistä, että nuo lau-
 sunnot sekä Työmies-lehden 265 nu-
 merossa painettu hälytys uutinen
 ja saman lehden 254 numerossa pai-
 nettu, herra Gyllingin nimimerkillä
 varustettu suurisanainen kirjoitus
 käyvät samaan suuntaan kuin se
 sähkösanoma, joka nyt näyttää saan-
 neen asianomaiset itse vihdoinkin
 miettimään, mihin epäedullisiin
 seurauksiin mieletön painattelu saat-
 taa viedä. Sisällykseltään, raken-
 teeltaan ja sanamuodoltaan ovat kä-
 sissäni olevat lausunnot aivan yhtä-
 pitävät, epäamättömästi paljastam-
 yhteistä alkuperäänsä. Sähkösano-
 ma on vain lyhennetty laitos, josta
 vielä on jätetty pois useat niistä ran-
 tajätkien puhesavoa muistuttavista
 mahtisanoista, joilla opinarvoja saa-
 vuttamethkin kirjoittajat meillä kat-
 sovat tarpeelliseksi hoystella lausun-
 tojaan, ikään kuin ei voisi ajattele-
 van työvain kannatusta saavuttaa
 käyttämättä tällaisia kirpeitä maus-
 timia. Kaikissa lausunnoissa kerrotaan

että on pankista ryöstetty, on kaval-
 lettu, on rikollisesti viety miljoonia
 sadottain; viimeisten kuukausien lai-
 nat lasketaan empimättä mukaan,
 ja sosialistit ovat kaikessa lumival-
 keat; he ovat vain päässeet petosten
 perille. Ulkomaisessa uutisessa ei ole
 mitään, jota ei olisi täällä kotona
 keksitty. Että herra Gylling nyt
 koettaa kieltämällä ja kiertämällä
 vetäytyä pois ikäväksi käyvästä vas-
 tuusta, se ei edes oudoksuta ketään,
 joka muistaa hänen viimekesäistä ot-
 teluansa Eduskunnan edessä senaat-
 tori Tannerin kanssa. Viralliset pöy-
 täkirjat siitä antavat niin epäämät-
 tomät tiedot, etten tarvitse nojautua
 omiin muistoihini ja muistoonpanoi-
 hin vattuumme kokouksista, jotka
 valaisevat samaa kulloinkin hetken
 tarpeitten mukaan vaihtelevaa kan-
 taa. Jätän sikseen miten hyvästi tuo
 agitatorinen toiminta soveltuu pankki-
 vattuumiesten johtosäännön 9. §:ään,
 onhan vattuumien kokouksissa jo e-
 ri kerroin osottautunut miten huonos-

te puheenjohtaja tuntee sen ohje-
 säännön ja johtosäännön, joidenka
 mukaan valtuuston tulee toimia.
 Tärkeä asia on kuitenkin ettei pankin
 omasta piiristä levitetä yleisöön
 suorastaan valheellisia tietoja, kuten
 nyt on tapahtunut. Että herra Gyl-
 lingin ensimmäinen esiintymisen E-
 duskunnassa pankin asioissa jo oli
 saada pankin johtokunnan puheen-
 johtajan heti eroamaan kuin ei edes
 ollut tilaisuutta vastata solvauksiin
 olkoon sivumennen mainittu. Silloisen
 finanssipäällikön senaattori Tannerin
 kehoitus ja yksityispankkien johta-
 jain pyynnöt saivat herra Collanin
 toistaiseksi luopumaan aiheestaan,
 mutta ei voi salata itseltään, että
 jos samanlaista peliä jatkuu kuin
 tähän asti, niin pian jokaisen ar-
 vostaan pitävä henkilö taipuu vetäy-
 tymään aloille, missä työntekijän
 kunnia on paremmin turvattu sol-
 vaajilta.

Kun nyt tulee harkittavaksi, mi-
 ten on toteuttava se vähenke, minkä

valheelliset tiedot Suomen Pankin
 asemasta ovat ulkomailta saaneet ai-
 kaan, - tänään markan arvoa Skandi-
 naviassa lasketaan alle puolet pa-
 rista - niin mielestäni yksi tie vain
 on mahdollinen. Väriin tietojen le-
 vittäjät pitäkoot huolen siitä että sii-
 nä kotimaisessa sanomalehdissä ja
 oman maamme yleisössä, mihin perät-
 tömiä tietoja on levitetty, annetaan
 täysin pätevä oikeaisu. Niiden puoles-
 ta, joita syytetään tärkeimmistä ri-
 koksista joita jaksetaan keksiä eivät
 vastalauseet vaikuta paljon tähän y-
 leisöön, enkä luule maamme sosialis-
 tilehtiön yleensä edes suostuvan otta-
 maan oikeuksia vastaan muuta kuin
 oman puolueen miehiltä; se on sinä-
 kin kuten monessa muussa poikkeuk-
 sena suurten sivistysmaitten arvossa
 pidetyistä socialistilehdistä, jos sitä
 vastoin todennukainen käsitys Suo-
 men Pankin asemasta leviää koti-
 maassa, kiemur suhteellisen helppo
 saada se leviämään ulkomaisiinkin
 lehtiin; vaalikihkossa käytetyt mah-

tisanat ja keksinnöt kohtaavat siel-
lä kriittisempää yleisöä kuin tätä
nykyä on asian laita Suomessa, ku-
ten *Finansstidningen* uusin numero
näyttää.

Ehdolla sanottu on lausuttu o-
nasta puolestani. Ne jäsenet enti-
sessä valtuustossa, joita vastaan her-
ra Gyllingin syytökset myöskin koh-
distuvat, eivät vielä ole olleet tilai-
suudessa neuvottelemaan, mihin toi-
miin hänen päädytön esintymisen-
sä saattaa aiheuttaa, enkä minä
süs vielä ole tilaisuudessa lausu-
maan mieltäni muuten kuin mikä-
li asia koskee Suomen Pankin ja
Suomen rahan aseman parantamis-
ta."

Herrat Huttunen ja Huotari kan-
nattivat puheenjohtajan ehdottaman
oikaisun julkaisemista, viimeksi mai-
nittu lisäten että mitä vaalitaiste-
lussa on puhuttu si kuulu Pankki-
valtuusmiehille.

Herra Häki kannatti minikään
puheenjohtajan ehdottaman oikaisun

toimittamista sanomalehtiin, jotka ovat edellä kosketellun uutisen julkaisset, huomauttaen sen ohessa että kun Kapteeni Palmén lausunnossaan on väittänyt puheenjohtajan olevan kykenemättömän toimiansa, Kapteeni Palménin oli tuota moitettansa lähemmin perusteltava.

Tämän johdosta muistutti Kapteeni Palmén että varajäseniä Pankkivaltuusmiesten kokouksiin kutsuttaessa ei oltu noudatettu Eduskunnan määräämä varajäsenten järjestystä, sekä ettei johtokuntaa oltaisi ilman siitä tehtyä huomautusta tiedetty kutsua kokouksiin, joissa ahortiehdotuksia käsiteltiin.

Herra Hallstén ilmoitti pääsiallisesti kannattavansa Kapteeni Palménin lausunnossa esintuottuja moitteita sekä katsoi että oikeasuoli oli julkaistava myös niissä suomalaisissa lehdissä, jotka ovat sisältäneet samaan suuntaan käyviä julkaisuja kuin Aftenpostenissa olleet

uutinen.

Pankkivaltuusmiesten päätökseksi tuli että puheenjohtajan ehdottama oikeaisuus oli Pankkivaltuusmiesten puolesta puheenjohtajan allekirjoittamana lähetettävä puheenjohtajan toimesta "Aftenpostenille" ja muille ulkomaisille sanomalehdille julkaistavaksi sekä minikään julkaistava maamme sanomalehdissä, etupäässä "Kansan Tahto" ja "Työmies" nimisissä lehdissä.

4 §

Puheenjohtaja ehdotti että Pankkivaltuusmiesten pöytäkirjain tarkastamisen helpottamiseksi ja jouduttamiseksi Pankkivaltuusmiesten pöytäkirjat monistettaisiin ja heti jaettaisiin kokouksessa läsnä olleille jäsenille ja varajäsenille.

Kapteeni Palménin vastustettua tätä ehdotusta, lykättiin asian enempi käsittely huomispäiväksi.

5 §

Tarkistettiin Pankkivaltuusmiesten pöytäkirjat kuluvan vuoden kesä-

kuun 22 ja 27 päivältä, Heinäkuun
6, 10, 12 ja 31 päivältä, Elokuun 17
ja 24. päivältä sekä Syyskuun 6,
7, 10, 12, 13, 14, 17, 19, 21, 24, 26 ja 28 päi-
vältä.

Tämän jälkeen poistuivat Herrat
Huotari, Kuttunen ja Kallsten.

6. §

L. 74.
Esitettiin Suomen Senaatin Val-
tiovaraintoimituskunnan kirje viime-
kuluneen Syyskuun 19 päivältä, jossa
Valtiovaraintoimituskunta on ilmoit-
tanut, että Senaatti, Pankkivaltuus-
miesten kirjessä 24 päivältä viime
Elokuuta tekemästä esityksestä, on
päättänyt käskää Teollisuushallitus-
ta Rahapajassa valmistuttamaan
50 ja 25 pennin rahoja, kumpaisia-
kin 500000 markkaa, annettaviksi kul-
tarahaa tai Pankin seteleitä vastaan
Suomen Pankille.

Tämä oli kirjessä johtokunnalle
ilmoitettava. (Kirje N:87.)

7. §

L. 75.
Esitettiin Suomen Senaatin Val-
tiovaraintoimituskunnan kirje kuluvan

Lokakuun 10 päivältä, jossa ilmoitetaan että sittenkuin Suomen Senaatti viime syyskuun 27 päivänä on omasta puolestaan nimittänyt Suomen Pankin Viipurin konttorin kasööriin, Tapaaheera Alexander Aminoffin Suomen Pankin Nikolainkaupungin konttorin komissariorverkaan sekä maan Kenraalikuvernööri on yhtynyt Senaatin mainittuun päätökseen, on Valtiovarainoimistuskunta antanut Tapaaheera Aminoffille vattakirjan puheenalaiseen virkaan.

Tämä oli kirjessä ilmoitettava johtokunnalle tiedoksi ja Tapaaheera Aminoffin tietoon saatettavaksi. (Kirje N:o 86)

Takuudeksi: